

BENEDYKT POLAK (Benedictus Polonus) – tłumacz z języków słowiańskich, ur. prawdopodobnie ok. 1200, zm. ok. 1252.

Jako franciszkanin przebywał w klasztorze we Wrocławiu. W 1245–1247 towarzyszył Janowi z Pian del Carpino, posłowi papieża Innocentego IV, w podróży do chana Mongołów Kujuka do Karakorum (Azja Środkowa). W tej podróży pełnił funkcję tłumacza w kontaktach z Rusinami, którzy byli głównymi informatorami o Tatarach. W 1247 przebywał w Kolonii, gdzie sporządził relację ze swej podróży na Wschód (Bibliothèque Nationale w Paryżu, rps 2477, kodeks pergaminowy z poł. XIV w.; Österreichische Nationalbibliothek, nr 512, kodeks pergaminowy z poł. XIV w.). W 1247 przebywał w Rzymie na dworze papieskim. Złożył tam papieżowi Innocentemu IV osobiste sprawozdanie ze swej podróży. Pisemna relacja – zachowana w wymienionych wyżej rpsach – wskazuje, iż B. był wykształconym, znającym języki bystrym obserwatorem. O zainteresowaniach lingwistycznych B. świadczy m.in. fakt, iż w jego pisemnej relacji zostały po raz pierwszy przełożone na język łac. imiona mongolskie, co pozwala go nazwać pierwszym pol. orientalistą.

B. czynił starania o kanonizację Stanisława Szczepanowskiego, podkreślając jej znaczenie dla misji pol. na Wschodzie. W 1252 jako gwardian franciszkanów w Krakowie, składał zeznania o cudach św. Stanisława.

PSB I 424–425; H. Barycz, *Ślązacy w polskiej kulturze umysłowej na tle polsko-śląskich związków duchowych w przeszłości*, Wr 1946, 18–19; B. Szcześniak, *B. le Polonais dit le Vratislavien, et son rôle dans l'union de la Ruthénia de Halicz avec Rome en 1246*, Antemurale 1 (1954), 39–50; B. Turoń, *Wrocławski podróżnik B. Polak*, w: *Ludzie dawnego Wrocławia*, Wr 1961, II 11–15; A. Zwiercan, EK II 231–232; H. E. Wyczawski, *B. Polak*, w: *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich*, Wwa 1981, 49; Z. Antkowiak, *Wrocław od A do Z*, Wr 1997², 27.

Małgorzata Kowalewska